

Паниум — Дөрөвдүгээр дугаар

Холбоо

Jeff Pippenger

2025-03-04

Паниумын түүхэнд Антиох Магнус ба Македонийн Филиппийн хооронд холбоо байгуулагдсан юм. Тулааныг Антиох шууд хүүхэд хаан Птолемей V-ийн эсрэг явуулсан бөгөөд харин Филипп нь хаанчлалын бусад хэсгүүдэд хийсэн дайнаараа Египетийн хүүхэд хаанд туслахаар бусад цэргүүд ирэхийг саатуулсан гэсэн утгаар хувь нэмэр оруулсан. Энэ нь, өмнөдийн эцсийн хаан болох Путин—Египетийн хүүхэд хаанаар төлөөлөгдсөн (хүүхэд гэдэг нь эш үзүүлэгийн хувьд сүүлчийн үеийг илэрхийлнэ)—Паниумд Птолемей V-ийг ялсан Антиох Магнусаар төлөөлөгдөх Трампын гарт, мөн 1989 онд ЗХУ-ыг ялсан Рейганы адил, ялагдана гэсэн үг юм.

Филипп гэдэг нь “моринд дурлагч” гэсэн утгатай бөгөөд “морь” нь цэрэг-дайны болон эдийн засгийн хүч чадлыг хоёуланг нь бэлгэддэг. Морьд тэргийг чирч, цэргүүд морь унан явдаг, мөн морьд бараа бүтээгдэхүүнийг зах зээл рүү тээвэрлэдэг. “Морь” нь “тэрэгнүүд, усан онгоцнууд болон морьт цэргүүд”-ийн бэлгэдэл бөгөөд энэ нь дөчиндугаар эшлэлд өгүүлсэнчлэн хойд зүгийн хаантай төлөөлөгчийн харилцаатайгаар оршиж буй Америкийн Нэгдсэн Улсын үндсэн бэлгэдэл юм.

Трампын холбоотон нь Македонийн Филипп болон дөрөвдөгч захирагч Херод Филипп хоёрт буй хоёр төлөөлөлтэй. Херод Филипп ч бай, эсвэл Македонийн Филипп ч бай, энэ бэлгэдэл нь өөрт нь өгөгдсөн эрх мэдлийг — тус тусдаа Кесарь эсвэл Антиохоос олгогдсон эрх мэдлийг — хайрладаг нэгнийг илэрхийлдэг. Филипп моринд дуртай бөгөөд нэгэн Филипп нь Македониос гаралтай байсан; Македони нь Аугаа Александр хааны улсын дотор төвийн бөгөөд суурь чанартай үүрэг гүйцэтгэж байв.

Энэ нь түүний эх нутаг, эцэг II Филиппээс өвлөн авсан хаант улс, мөн түүний асар уудам эзэнт гүрний үсрэнгүй хөгжлийн тулгуур байв. Грекийн хойд хэсэгт оршдог Македон нь Александр төрсөн (МЭӨ 356 онд, Пеллад) бөгөөд өсөж хүмүүжсэн улс төр, цэргийн гол цөм гэдгээрээ онцгойрон ялгарч байсан бөгөөд түүний байлдан дагууллыг хөдөлгөсөн анхны нөөц боломж, хүн хүч, зохион байгуулалтын бүтцийг бүрдүүлэн өгсөн юм. Үндсэндээ, Македон нь Александрын хаант улсын цөм байсан бөгөөд—түүний эхлэл цэг, цэргийн хөдөлгүүр, мөн эзэнт гүрэн нь хил хязгаараасаа хол даван тэлсэн ч түүнийг Македонийн хаан гэсэн мөн чанарт нь бат бэх зангидсан нутаг мөн байв.

Македон нь Александрын дөрвөн хуваагдсан хаант улсын хойд хэсгийг төлөөлдөг. Иймээс нэг Филипп нь Тетрарх буюу “дөрөвний нэг хэсэг” гэсэн утгатай бөгөөд нөгөө Филипп нь Александрын хуучин эзэнт гүрний дөрвөн салхины “дөрөвний нэг” юм.

Херод нь гэрээг үгүйсгэдэг нэгнийг төлөөлдөг. Херодод хүргэдэг цусан угсаа болох Есау өөрийн ууган хөвгүүний эрхийг голсон билээ. Сонгогдсон гэрээт ард түмний түүхийн

хамгийн эхэнд Есау нь Христийн батлахын тулд амиа өгсөн тэрхүү гэрээг үгүйсгэдэг хүмүүсийн бэлгэдэл болдог. Бурхан Өөрийн сонгосон гэрээт ард түмнийг арван хоёр овог болгон тэлэх гэж байсан яг тэр мөчид Есау тэрсэлсэн. Эртний Израилийн төгсгөлд, загалмай дээр иудейчүүд “Кесариас өөр хаан бидэнд үгүй” хэмээн мэдэгдэх үед, иудей үндэстэн нь эхэнд Есаугаар дүрслэгдсэн байсан тэрхүү зүйлийн эцсийн үеийн бэлгэдэл болсон. Херодын ургийн мод нь Есау болон иудейчүүдийн цусан угсаанаас бүрддэг бөгөөд энэ нь эхэндээ тэрслүү гэрээ зөрчигчөөр, эцэстээ тэрслүү гэрээт ард түмнээр бэлгэдэгдсэн цусан угсаа юм.

Агуу Херод Иосеф, Мариа хоёрыг Бетлехемд хүргэсэн татварыг ногдуулсан бөгөөд түүний гурван хүүгийн нэг болох Агуу Херодын хүү Херод Антипас нь загалмайн үеэр захирч байв. Христийн амьдралын төрсөн цагаас нь үхэл хүртэлх хугацаа нь Херодын гэр бүлээр бэлгэдлээр илэрхийлэгддэг бөгөөд үүгээр энэ түүхийг сонгогдсон ард түмэнд айлчлал болсон цаг үе хэмээн тодорхойлж байна; харин иудейчүүдийн дийлэнх нь тэрхүү айлчлалыг ердөө ч олж хараагүй юм.

Агуу Херод Есүсийн төрсөнд хариу болгон хүүхдүүдийг хядсан нь Египет хүүхдүүдийг алж байсан үед Мосегийн төрсөн түүхийг давтан хэрэгжүүлсэн явдал байв. Хүүхдүүдийг анх хядсан нь хүлээгдэж байсан сонгогдсон нэгнийг алах оролдлого байсан бөгөөд хүүхдүүдийг хамгийн сүүлд хядсан нь мөн л хүлээгдэж байсан сонгогдсон нэгнийг алах оролдлого байв. Нэг зуун дөчин дөрвөн мянга нь Мосе ба Хурганы дууг дуулдаг бөгөөд эш үзүүлэгийн утгаар “дуу” гэдэг нь нэгэн туршлагыг илэрхийлдэг. Нэг зуун дөчин дөрвөн мянга нь зэрэгцээ туршлагуудыг агуулсан нэгэн үед амьдардаг. Тэдгээр зэрэгцлийн нэг нь 1973 оны 1 дүгээр сарын 22-нд АНУ-д үр хөндөлтийг зөвшөөрсөн Дээд шүүхийн шийдвэрээр ирсэн. Үүний дараах дөчин есөн жилийн хугацаанд холбооны түвшинд зөвшөөрөгдсөн үр хөндөлтөөр дамжин нэг зуун дөчин дөрвөн мянгын дунд байх боломжит нэр дэвшигчдээс ойролцоогоор 66 сая нь хядуулсан.

Хүч чадал нь цэргийн хүчийг бэлгэддэг:

Миний харсан араатан нь ирвэстэй адил бөгөөд хөл нь баавгайн хөл мэт, ам нь арслангийн ам мэт байв. Луу түүнд өөрийн хүч чадал, сэнтий, агуу эрх мэдлийг өгчээ. Илчлэлт 13:2.

Луу буюу харийн Ром нь папын эрх мэдэлд гурван зүйлийг өгсөн бөгөөд, өөрөөр хэлбэл “өөрийн хүч чадал, өөрийн сэнтий, агуу эрх мэдэл”-ээ өгсөн. Арван хоёрдугаар эшлэлд газар дэлхийн араатан болох АНУ нь түүний өмнөх араатны бүх “хүч”-ийг хэрэгжүүлж буйгаар дүрслэгдсэн байна. Гэвч хоёрдугаар эшлэл дэх “хүч” хэмээн орчуулсан үг нь арван хоёрдугаар эшлэл дэх “хүч” хэмээн орчуулсан үгээс өөр Грек үг юм. Хоёрдугаар эшлэлд “хүч” гэдэг нь G1722 бөгөөд утга нь өмнө нь, (шууд болон шилжүүлсэн утгаар) нүүрэн дээр нь: оршихуйд (хараанд) гэсэн утгатай.

Арван хоёрдугаар эшлэл дэх “power” гэдэг үг нь Грекийн өөр нэгэн өөр үг юм.

Тэрээр эхний араатны бүх эрх мэдлийг түүний өмнө хэрэгжүүлж, газар дэлхий болон түүн дээр оршин суугчдыг үхлийн шарх нь эдгэсэн тэрхүү эхний араатанд мөргүүлэхэд

хүргэнэ. Илчлэл 13:12.

Энд буй G1832 “эрх мэдэл” гэх үг нь (чадварын утгаар) давуу эрх, өөрөөр хэлбэл шилжүүлэн өгөгдсөн нөлөөг илэрхийлдэг бөгөөд: эрх мэдэл, харьяалал, эрх чөлөө, хүч чадал, эрх, чадлыг хэлнэ. Арван хоёрдугаар эшлэл дэх “эрх мэдэл” гэх үг нь газрын араатан нь далайн араатны шилжүүлэн өгсөн эрх мэдэл мөн болохыг зааж байна—өөрөөр хэлбэл АНУ нь далайн араатны итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч юм. АНУ эхний араатны бүх шилжүүлэн өгөгдсөн эрх мэдлийг хэрэгжүүлдэг. Хоёрдугаар эшлэлд харийн Ром папын засаглалд гурван зүйлийг өгсөн байдаг. Кловис 496 онд Толбиакийн тулалдаанд папын засаглалд өөрийн цэргийн болон эдийн засгийн хүч чадлыг өгсөн. Константин 330 онд эзэнт гүрний “суудал”-ыг шилжүүлэн өгч, Юстиниан 533 онд гаргасан зарлигаараа папыг тэрс үзэлтнүүдийг засагч бөгөөд сүмүүдийн тэргүүн хэмээн тогтоосон. 496 оны Кловис нь 1989 оны Рейганы бэлгэдэл мөн. Рейган нь Трампын бэлгэдэл мөн.

Тураасын Грегорийн (бараг нэгэн зууны дараа бичихдээ) өгүүлснээр, Кловис тулалдаанд ялагдах дөхөж байсан бөгөөд цөхрөнгөө барсан үедээ тусламж эрэн католик Бурханыг дууджээ. Түүний эхнэр Клотильда нь католик шашинт Бургунд гүнж байсан бөгөөд түүнийг бөө мөргөлийн шүтлэгээсээ няцаж, католик шашинд орохыг ятгасаар ирсэн аж. Кловис хэрэв ялбал католик шашныг хүлээн авна хэмээн тангараглав. Урсгал эргэв—тэр нь тэнгэрлэг оролцоо байсан уу, эсвэл цэргийн стратеги байсан уу—Кловис алеманнуудыг бут цохиж, тэдний хааныг хөнөөн, цэргийг нь сарниулжээ. Тэрээр тангарагтаа үнэнч байж, католик шашинд орон, уламжлалт тооллоор 496 оны Зул сарын өдөр Реймст бишоп Ремигийн (Гэгээн Реми) гараар баптисм хүртжээ.

Түүний хөрвөлт нь эргэлтийн цэг болж, Кловисыг герман угсааны захирагчдын дундах анхны Католик хаан болгосон (ариан Христийн шашинтан Висиготууд буюу Остроготуудтай адилгүйгээр). Энэ нь франкуудыг Ромын Сүмтэй нэгтгэж, түүнд Галло-Ромын хүн амаас болон папын суудлаас дэмжлэг олгов. Кловисын баптисмыг Францыг Католик үндэстэн болон төрсний бэлгэдэлт “төрөлт” хэмээн олонтаа үздэг бөгөөд энэ нь арианизм буюу харь шашныг баримталж байсан бусад варварын вант улсуудаас түүнийг ялган тодорхойлдог. Ийм учраас Католицизм Францыг “Католик сүмийн ууган хүү”, мөн “Католик сүмийн ууган охин” хэмээн нэрлэдэг.

Кловис 496 онд папын эрх мэдлийн анхны төлөөлөгч хүч болсон үедээ, 1989 онд төлөөлөгч хүч болсон Рейганы дүр төрхийг урьдчилан үзүүлсэн юм. Рейган болон Пап Иоханн Павел II-ын түүхэнд өмнөдийн хааныг унагахын тулд нууц холбоо байгуулагдсан билээ. 1798 оноос Ням гаргийн хууль хүртэл Тирийн янхан нуугдсан байдаг бөгөөд тэр нь язгуур үндсээ хамгийн хойд хаант улс болох Македоноос улбаалсан тэр л адил янхан мөн. Тэр бол эш үзүүллэгийн хувьд нуугдсан боловч өөрийгөө үл эндүүрэгч хэмээн тунхагласаар байдаг хойд зүгийн хаан мөн.

Пап мөн «гэрээг орхигсдыг» төлөөлдөг бөгөөд тэд эш үзүүллэгийн хувьд гурван төлөөллийн дайны туршид нуугдмал байсан боловч эцэст нь Паниумын тулалдааны түүхэнд ил гарч ирнэ. Эзэнт Ромоос папын Ром руу шилжих энэ үйл явцад, Даниел харь шашинт Ром

Библийн эш үзүүлэгийн дөрөв дэх хаанчлалын хувьд өөрийн цаг үеийн төгсгөлд хүрч байсныг тодорхойлдог.

Учир нь Киттимийн хөлөг онгоцнууд түүний эсрэг ирэх болно. Тиймээс тэрээр гашуудан буцаж, ариун гэрээний эсрэг хилэгнэх болно; тэр ийнхүү үйлдэх бөгөөд, бүр буцан ирж, ариун гэрээг орхигсодтой сүлбэлдэх болно. Даниел 11:30.

“ариун гэрээг орхигсод” хэмээх эшлэл дэх нь Католик сүм юм. Ариун гэрээг орхигсод гэдэг нь Иохан Илчлэгчийн өгүүлсэн, буулт хийсэн Пергамын сүм бөгөөд Паулын хэлснээр нүглийн хүн илчлэгдэхээс өмнө урвалт явагдах ёстой байсан тэр сүм мөн. Католицизм гэдэг нь Бурханы Үгэнд, мөн долоо дахь өдрийн Амралтын өдөрт чиглэн үйлдэгдсэн довтолгоогоор төлөөлөгдөн гэрээг орхисон хүмүүс юм; эдгээрийн аль аль нь Константины үеэс хойш тасралтгүй, шат дараалсан довтолгоонд өртсөн билээ. Өмнө нь арван нэгдүгээр бүлэгт “гэрээ”-г мөн дурдсан байдаг.

Тэр хоёр хааны зүрх нь хорон мууг үйлдэхэд чиглэсэн байх бөгөөд тэд нэг ширээний ард худал хэлэлцэх болно; гэвч энэ нь амжилт олохгүй. Учир нь төгсгөл нь товлогдсон цагтаа л ирнэ. Дараа нь тэрээр үлэмж их эд баялагтайгаар нутагтаа буцаж, зүрх нь ариун гэрээний эсрэг байх болно; тэгээд тэрээр үйл хэрэгсэл хийж, өөрийн нутагтаа буцна. Товлогдсон цагт тэрээр дахин ирж, өмнө зүгийг чиглэн очно; гэвч энэ нь өмнөхийн адил ч, сүүлчийнхийн адил ч байхгүй. Даниел 11:27–29.

Эдгээр эшлэлүүдэд “тэр” эхлээд өөрийн нутагтаа буцаж, дараа нь мөн дахин өөрийн нутагтаа буцаж байна. Энэ хоёр буцалт нь дараа нь Ром хот уруу ялалтын сүр жавхлантайгаар “эргэн очих”-оор үргэлжилсэн хоёр ялалтыг төлөөлдөг. Эхнийх нь МЭӨ 31 онд Антони, Клеопатра нарын эсрэг болсон Аксиумын тулалдаан, харин хоёр дахь нь МЭ 70 онд Иерусалим сүйрсний дараах үйл явдал байв. Эшлэлүүд дэх “тогтоогдсон цаг” нь 330 он бөгөөд энэ нь хорин дөрөвдүгээр эшлэлийн зөгнөлийн “цаг”-ийн төгсгөлийг зааж байна; тэрхүү “цаг” нь гурван зуун жаран жилтэй тэнцэнэ.

Нэг ширээний ард худал хуурмаг үг хэлэлцдэг тэр хоёр хаан нь “товлогдсон цаг”-аас өмнө тийн үйлддэг. Учир нь “эцэс нь товлогдсон цагт л ирнэ.” Анхааран авч үзэх ёстой нэгэн асуулт бол, “Тэгээд тэр их эд баялагтайгаар өөрийн нутагтаа буцна” гэж хэлэхдээ энэ эшлэл юу гэсэн утгатай вэ? Энэ нь товлогдсон цагт тэр буцна гэсэн үг үү? Эсвэл тэр хоёр ширээний ард худал хэлсний дараа тэр буцна, тиймээс тэрхүү буцах нь товлогдсон цагаас өмнө болно гэсэн үг үү?

Уриа Смит эдгээр хоёр буцалтыг МЭӨ 31 он болон МЭ 70 он гэж тодорхойлсон бөгөөд энэ нь тогтоогдсон цаг болох 330 оноос өмнөх түүхийг илэрхийлдэг. Смит мөн хорин есдүгээр эшлэлийн “буцах”-ыг 330 оноос хойших үеийнх гэж тэмдэглээд, энэ нь Аксиум болон Иерусалимын тулалдаануудын дараах буцалтуудын адил амжилттай биш гэж заадаг. Үүний утга нь тогтоогдсон цагаас өмнө худал үгс хэлэгддэг нэгэн уулзалт байдаг бөгөөд түүний дараа худал хэлж байсан хоёр хааны нэг нь их эд баялагтайгаар буцаж, улмаар ариун гэрээний эсрэг босож, хүчирхэг үйлс үйлдээд, тогтоогдсон цаг болох 330 онд буцдаг гэсэн хэрэг юм.

Тэгээд тэр өмнө зүг рүү довтлох боловч энэ нь Актиумын тулалдаан эсвэл Иерусалимын сүйрэлтэй адилгүй байх болно. Эдгээр эшлэл дэх МЭ 70 оны түүх нь тухайн хэсэгт “ариун гэрээ” хэмээн дүрслэгдсэн Бурханы сонгосон гэрээт ард түмний төгсгөлийг харуулдаг. Гучдугаар эшлэлд бөө мөргөлийн Ром ариун гэрээг орхигсодтой холбоо тогтоодог. МЭ 70 он нь Бурханы гэрээт ард түмэн болох эртний бодит Израилийн үнэхээрийн төгсгөл байсан бөгөөд гучдугаар эшлэл нь МЭ 70 оноос хойших дөрвөн зууны дараах түүхийг зааж байна. Гучдугаар эшлэлд дүрслэгдсэн түүхэн дэх гэрээг орхигсод нь Бурхан болон Түүний Христэд итгэгч ард түмний хооронд байгуулсан гэрээг орхисон хүмүүс юм. Папын Ром бол гучдугаар эшлэл дэх ариун гэрээг орхигсод хэмээн төлөөлөгдсөн сүм мөн.

Учир нь Киттимийн усан онгоцууд түүний эсрэг ирэх тул тэр гашуудан буцаж, ариун гэрээний эсрэг уур хилэнтэй болно. Тэр тийнхүү үйлдэх бөгөөд, бүр дахин ирж, ариун гэрээг орхигсодтой нийлэн хуйвалдана. Даниел 11:30.

Хорин есдүгээр эшлэл биднийг 330 он руу авчирдаг бөгөөд энэ нь Константин нийслэл хотыг Константинополь руу шилжүүлснээр биелсэнээр тогтоогдсон цаг байв. Тэр замын тэмдэг дээр харь Ром өмнө зүгийн дайнд татагдан оролцох боловч, энэ нь Акцииум ба Иерусалимын адил амжилттай болохгүй байв. Дараа нь гучдугаар эшлэлд харь Ромд Хиттимаас тэнгисийн дайнаа эхлүүлсэн Генсерик довтолдог; Хиттимиыг өнөөдөр Карфаген гэж мэддэг. Харь Ромын эсрэгх энэ дайн мөн Илчлэлт ном дахь долоон бүрээний хоёр дахь бүрээ болгон дүрслэгдсэн байдаг. Тэдгээр бүрээний хүчнүүдийн эхний дөрөв нь Өрнөд Ромыг 476 он гэхэд төгсгөлд хүргэсэн. Эхний тэр дөрвөн бүрээнээс хоёр дахь бүрээ, өөрөөр хэлбэл Хиттимиын усан онгоцнууд, хамгийн хүнд цохилт болсон; учир нь Генсерик тэнгисүүдийг захирч, Эзэнт гүрний баялаг ширгэж дууссан юм.

Киттимийн усан онгоцнуудад өртөн, эмгэнэлд автсанаар тэр буцаж, ариун гэрээний эсрэг хилэгнэлтэй болно. Энэ нь 538 онд папын эрх мэдэл хүчирхэгжихэд хүргэсэн түүхэн үйл явдлуудад, Бурханы Үгийн эсрэг явагдсан тэмцлээр биелсэн юм. Үүний дараа тэр буцаж, “ариун гэрээг орхигсодтой ойлголцоно.” Харь шашинт Ром ба папын Ромын хоорондох тэр харилцан үйлчлэл нь 533 онд Юстинианы зарлигаар биелсэн юм. Дараагийн ишлэл, гучин нэгдүгээр ишлэл нь харин цааш нь харь шашинт Ром хэрхэн “эмгэнэлд автсан”-ыг өгүүлсээр байна. 2 Тесалоникт Паул харь шашинт Ром 538 онд папын засаглалыг гартаа авахыг “саатуулж” байсан гэж сургадаг. Тэрээр хаант улсын эдийн засгийг сүйтгэх далайгаас ирэх дайралтад эмгэнэлд автсаны дараа ариун гэрээний эсрэг хилэгнэж, дараа нь гэрээг орхигсодтой ойлголцоно. Дараагийн ишлэлүүдэд 496 онд Кловисоор дамжин папын эрх мэдэлд өгөгдсөн хүчийг төлөөлдөг “зэвсгүүд” босож ирэн, хүч чадлын ариун газрыг бузарлана. Энэ нь түүхэнд Ром хотыг төлөөлж байсан бөгөөд дараа нь харь шашинт Ром харь шашны шүтлэгийг (өдөр тутмын тахилыг) тэр хүрээнээс зайлуулж, түүний оронд Католик шашныг тавин, улмаар 538 онд папын засаглалыг хаан ширээнд залсан юм.

538 онд папын засаг эрх мэдэлтэй болсон үед энэ нь бидний авч үзэж буй эшлэлүүдэд дүрслэгдсэн эш үзүүлэгийн нэг гэрчийг төдийгүй, мөн түүхэн нэг гэрчийг ч бүрдүүлсэн юм. МЭӨ 31 он болон Акцииумын тулалдаан нь 538 оны бэлгэдэл мөн. Даниелын наймдугаар бүлгийн есдүгээр эшлэлд, харь үндэстний Ром дэлхийн сэнтийг эзлэхийн тулд газар зүйн

гурван саадыг даван туулах ёстой байв. Эхнийх нь зүүн зүгт орших Сири, дараа нь Иуда ба Иерусалим, үүний дараа Аксиумын тулалдаанаар Египет байлаа. Папын Ром ч мөн адил гурван эврийг зайлуулсан бөгөөд тэдгээрийн гурав дахь нь 538 онд Ром хотоос хөөгдөн гарсан готууд байв. Харь үндэстний Ром болон папын Ром нь Аксиумын тулалдаан 538 онтой нийцэж байгааг тодорхойлдог хоёр гэрчийг өгдөг бөгөөд 538 он нь сорилтын хугацаа хаагдах хүртэл орчин үеийн Ром дээдлэн ноёрхох үед АНУ дахь Ням гаргийн хуулийг дүрслэн үзүүлдэг.

Бид хорин долоогоос гучин нэгдүгээр ишлэлүүдийн тойм дүгнэлтийг хийж дуусгалаа.

Дараагийн өгүүлэлд бид эдгээр эшлэлүүдэд төвлөрч, уг хэсгийг арван нэгээс арван тавдугаар эшлэлийн түүхтэй уялдуулах ажлыг эхлэх болно.